Danskernes Historie Online
Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: https://slaegtsbibliotek.dk
Danske Slægtsforskere: https://slaegt.dk

VORT KONGEPARS VINTER-RESIDENS

VORT KONGEPARS VINTER-RESIDENS

THORKILD BECKS FORLAG

Den danske kongefamilie

The danish royal family

FORORD

Det er vidunderligt at tænke paa, at der aldrig har været saa meget som den allermindste kurre paa traaden i forholdet mellem det danske kongehus og det danske folk. En dyb, gensidig agtelse har skabt en tillidsfuldhed, afslappet og selvfølgelig, et samarbejde, hvor hver passer sit i det daglige, men naar man mødes – saa er det fest! Dette venskab, der kun behøver ganske smaa ord for at finde fuldt udtryk, har naturligvis – som venskaber nu engang gør – ført til gensidige ønsker om at se, hvordan man bor. Kong Frederik og dronning Ingrid har gæstet mange, mange danske hjem i aarenes løb. Hos fiskere, generalkonsuler, borgmestre, skovfogeder, arbejdere, direktører – overalt var kongeparret lige velkommen – ikke bare naar det drejede sig om en formel middag, men ogsaa naar visitten var helt improviseret.

Kongeparrets mere end fire millioner venner vil ogsaa gerne se, hvorledes kongeparret bor. Det er jo saa naturligt. Her spiller foruden den rent venskabelige nysgerrighed andre motiver ind. Hvad man gør ved hove, anses for korrekt og efterlignelsesværdigt – det gælder ogsaa og ikke mindst det boligmæssige. Tilmed ved man, at dronning Ingrid stammer fra en stærkt kunstnerisk begavet slægt – man har hørt om Hendes Majestæts sikre smag og vil gerne se resultaterne heraf.

Rent praktisk er det jo umuligt for kongeparret at invitere os allesammen hjem i residenspalæet paa Amalienborg. Kun en snæver vennekreds kommer her; den større selskabelighed foregaar uden for hjemmets ramme. For at vi dog kan faa at se, hvorledes vort kongepar bor og har indrettet sig, har Majestæterne allernaadigst givet tilladelse til, at der ved hoffotograf Elfelt er blevet optaget en række farvefotografier af residenspalæets sale og stuer. Den ledsagende tekst er baseret paa autoritative mænds afhandlinger – dels paa kunsthistorikeren, mag. art. Jørgen B. Hartmanns skildring af Amalienborg, dels paa professor, dr. phil. Christian Ellings skrift om Frederik VIII's palæ. For venlig kritik og gode oplysninger om interiørerne rettes tak til H. M. Kongens arkitekt, hof- og statsinventarieinspektør Arne Nystrøm.

Henri T. Meyer.

TO OUR FOREIGN READERS

Many royal palaces may have a history reaching much farther back into the past – but few, I imagine, have been used for so many varied purposes during such a relatively short period as ca. 200 years as the Danish royal winterresidence from which this little book with the gracious premission of H. M. King Frederik IX brings some photographs in colour – in fact, the first ever taken. Elfelt, photographer to the King, is repsonsible for all these pictures, the actual work having been performed by his chief assistant, Mr. Poul Johansen. For the benefit of our foreign readers each colour picture has been provided with an English text.

Architecturally, Amalienborg Palace in Copenhagen is an outstanding work of art – and its history is remarkable. In 1751, when King Frederik V decided to do something out of the ordinary to celebrate the fact that his family, the Oldenborgs, had been on the Danish throne for 300 years, it was planned to build a whole new elegant district of Copenhagen, named "Frederikstaden" after the King. The leading Danish rococo architect and master builder to the King, Nic. Eigtved, planned an octagonal *place royale*, with four quite similar hôtels grouped round an equestrian statue of King Frederik V sculptured by the famous Sally. The word "hôtel" is to be understood in the French sense: a dignified town mansion of a nobleman generally residing at his castle in the country. The sites were presented as royal gifts to four of the most eminent Danish noble families: Moltke, Levetzau, Brockdorff, and Schack. Later, one by one, these four hôtels became residences. In the present book there are only photographs in colour from the Brockdorff hôtel, which is now the winter-residence of the Danish Royal Family: His Majesty King Frederik, Her Majesty Queen Ingrid, and Their Royal Highnesses the Princesses Margrethe, Benedikte, and Anne-Marie.

When the palace was chosen in 1935 to be the residence of then newlywed Crown Prince Frederik and Crown Princess Ingrid, much redecoration took place. Both here and in the other royal palaces of Denmark, the now Queen of Denmark has proved herself to be a master decorator, combining a love and knowledge of antiques with a refined sense for the modern tendencies in international house-planning and decoration. No strange fact when one calls to mind that the Swedish Royal House, the Bernadottes, has produced no mean number of able artists. Until his death in 1938, the palace architect, Thorvald Jørgensen, was an adviser appreciated by the Queen. He was succeeded in this post by the architect Mogens Clemmensen. Since the death of the latter in 1944, the Queen has had two experts at her disposal: Thomas Havning, architect and master builder to His Majesty the King, and Arne Nystrøm, architect and supervisor of the royal furniture.

INDENFOR PAA AMALIENBORG

Hvor tit har man ikke staaet paa Amalienborg slotsplads – nydt dette 200-aarige arkitekturanlægs harmoniske skønhed. Fine virkninger, hvorhen man vender blikket: Til den ene side marmorkirkens grønne kuppel – modsat den havnen med det travle liv (her var det oprindelig tanken at placere en majestætisk anløbsbro for kongeskibet – det blev Oslobaaden i stedet for) ... Til den tredie side alleen, der ender med Gefionspringvandets kaskader ... og til den fjerde kolonnaden, hvorigennem tambourmajoren med staven som metronom fører sine elitetropper frem til faneafhentningen paa slaget 12.00.

I mange forskellige stemninger har man staaet der. Man kom der i sommernætter, hvor maanelyset gjorde Frederik V's rytterstatue endnu mere levende. Man skottede op ad slottets graa mure, kun et enkelt vindue sivede der lys ud fra, den kongelige familie var nok gaaet til ro ... man hankede op i hinanden og gik selv hjem. Man stod der og svingede flag, til man følte sig helt tomhjernet, og saa pludselig hestetramp, et sus af farver ... forbi. „Hvor *saa* hun yndig ud!" ... „Han var glad, det *lyste* af ham!" ... Eller man stod der frysende, men ville ikke gaa hjem med sin uvished, hellere blive lidt endnu, maaske skete der noget – i smertelige timer for Danmark.

Jo – Amalienborg slotsplads er den fælles opholdsstue for familien Danmark – her har samhørighedsfølelsen ved enkelte lejligheder udviklet sig saa vidt, at der ligefrem har fundet „samtaler" sted mellem monarken og folkemassen. Det er eventyrligt – men hele historien om disse fire palæer, der oprindelig byggedes af fire rige adelsmænd, som Frederik V havde foræret grunden, savner sidestykke. Eet slot i dag – men alligevel fire adskilte huse, hvis beboere maatte tage tøj paa og begive sig ned over pladsen, naar de ville besøge hinanden ...

De fire palæer er ganske ens udvendig – det forlangte arkitekten, hofbygmester Nic. Eigtved – og det er ikke let at holde de enkelte palæers navne ude fra hinanden. Hvert palæ har haft tre-fire navne. Kun eet palæ skiller sig altid let ud: Det med uret. Og det er der, vor nuværende konge bor. Slotsuret med den smukke klang har sin egen lille historie. Det blev opsat i 1794, da kongefamilien blev „husvild" ved Christiansborgs brand og flyttede til Amalienborg. Med kongefamilien fulgte den „dagligt optrækkende vagt af garden til hest" (vagtparaden paa Amalienborg stammer altsaa fra 1794), og der indrettedes da en stald til gardehestene i det palæ, hvor kong Frederik IX nu bor – og et ur maatte saa til for at markere præcisionen. Man tog til dette formaal et ur, der siden 1705 havde siddet paa portbygningen i Frederiksberg slot. Det urværk, der i dag trækker viserne, er dog nyere, det leveredes 1887 af kgl. hofurmager Bertram-Larsen.

Strenge doriske søjler møder den indtrædende. H. V. Bissen's statue „Ekko" („Diana" staar som pendant) mildner indtrykket, inden man gaar op ad trappen med de franske, haandgjorte messingbalustre til modtagelsesrummene i slottets beletage.

Austere doric columns meet the entering visitor. A statue, "Echo", by the famous Danish sculptor, H. V. Bissen, softens the feeling, before one climbs the staircase with French, handmade brass banisters, leading to the reception rooms on the first floor.

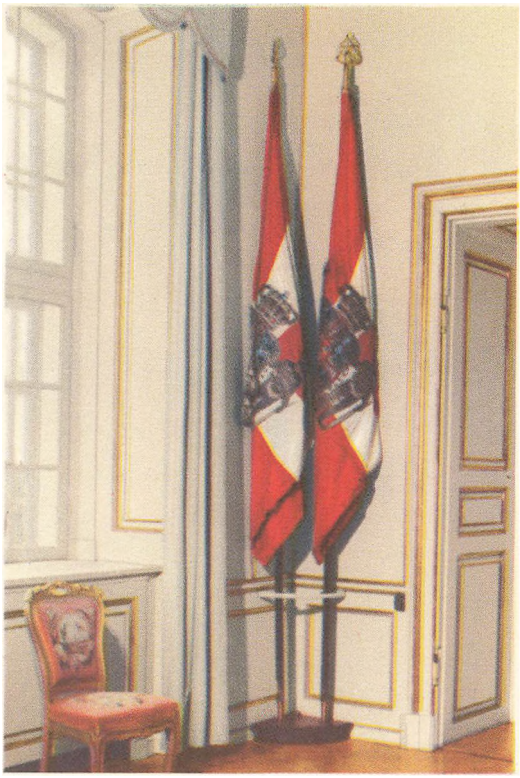
Livet paa slotspladsen er vi fortrolige med – men hvor gerne ville vi ikke se, hvordan der er inden for murene! En gang imellem faar man et kig ind i en vognport, hvis døre den rødkappede schweizer dog hurtigt faar smækket i. Ved højtidelige lejligheder kan enhver gaa indenfor og i vestibulen skrive sit navn paa fremlagte lister. Men længere kommer de færreste. Hvordan ser der ud i de stuer eller sale, hvorfra kongefamilien kommer ud og vinker paa balkonen? Er der „gammeldags" eller „moderne"? Man har hørt saa meget om dronning Ingrids sikre smag – men hvordan har denne Bernadotte-ætling, der forstaar at klæde sig med vidunderlig diskret elegance, efterhaanden indrettet sig i sit hjem? Især er man spændt paa, og har hidtil aldrig kunnet faa nogen oplysning om, hvordan Hendes Majestæt har sat farverne sammen i

sine stuer – et punkt, som danske husmødre er saa stærkt interesserede i, og hvor de sikkert hellere end gerne vil lade sig inspirere af deres dronning.

Man kommer ikke uden om at konstatere, at der bestaar en aabenbar modsætning mellem Amalienborgs eksteriøre stil og det nuværende residenspalæs interiøre dekoration. En saadan modsætning eksisterer ikke i palæet lige overfor, Christian VIIs palæ, der oprindelig byggedes til grev Adam Gottlob Moltke. Men dette palæ, der i dag tjener de højeste repræsentative formaal for kongehuset, har ogsaa haft en skæbne, der er langt mindre omtumlet end det nuværende residenspalæ, der officielt betegnes Frederik VIIIs palæ, idet det som alle Amalienborgpalæerne faar navn efter den sidst afdøde kongelige beboer. Det var, som man ved, oprindelig meningen, at de fire palæer skulle tjene til byresidenser (hôteller) for fire af de mægtigste adelsslægter: Moltke, Levetzau, Brockdorff og Schack. Moltkes palæ er som sagt reserveret repræsentative formaal – kur, fyrstebesøg o. lign. Levetzaus palæ er det, hvor kong Christian og dronning Alexandrine boede. Schacks palæ har siden kejserinde Dagmars død været saa godt som ubenyttet. Den mest omtumlede historie har, som sagt, det nuværende residenspalæ haft – det, som opførtes af Brockdorff.

Geheimekonferensraad Brockdorff havde kun glæde af sit hôtel en halv snes aar. Arvingerne solgte 1764 til grev Adam Gottlob Moltke (ejeren af genbopalæet), der udlejede palæet til de landgrevelige Hessen-Cassel'ske prinser, unge slægtninge af det danske kongehus, og for at sikre Hessen'erne denne bolig købte kongen ikke længe efter palæet. Men 1766 døde kong Frederik V, og de landgrevelige prinser forlod København, som de efter tronskiftet ikke følte sig knyttet til. Og saa stod palæet tomt. Hvad skulle man bruge det til? 1768 blev det „Land-Cadet-Academie" – altsaa officersskole. Stueetagen brugtes til skolens chef og lærerkræfter (hvilket medførte en deling af havesalen, der senere igen er helet), førstesalen (beletagen) benyttedes til undervisning, riddersalen (hvis loft sænkedes) til bal og anden festlighed, og mezzaninen (den lave etage lige under taget) til sovekamre.

Tyve aar efter, 1788, rykkede de vordende landofficerer ud, og de vordende søofficerer ind, uden at det afstedkom større ændringer i indretningen. Da kongefamilien efter Christiansborgs brand 1794 flyttede ind i Chr. VIIs og Chr. IXs palæer, som blev forbundet med kolonnaden, bestræbte man sig for at vinde plads i slottet ved at forhøje portbygningerne, der hidtil kun havde været een etage høje, saaledes at de hidtil fritstaaende pavilloner blev helt sammenbygget med palæerne. Dette skete først i 1801 for det nuværende residenspalæs vedkommende, og det var paakrævet, fordi man efter

Fanegemakket i stueetagen, hvor livgardens faner opbevares. Siden 1794 har der været vagt og vagtafløsning paa Amalienborg.

The standards' apartment on the ground-floor, where the standards of the royal life-guard are kept. Since 1794 there has been a guard and changing of the guard at Amalienborg.

I fanegemakket hænger portrætter af dronning Ingrids forfædre. Til venstre: Dronning Desirée, Til højre: Kong Karl XIV Johan. Paa Louis XVI-bordene paa hver sin side af kaminen staar vaser af kongeligt dansk porcelæn.

In the standards' apartment we find portraits of the ancestors of Queen Ingrid. To the left: Queen Desirée of Sweden. To the right: King Karl XIV Johan. On the tables: Vases from the Royal Danish Porcelain Manufacture.

Gobelinsalen eller havesalen i stueetagen med de flamske gobeliner oplyses af skønne barok-lysekroner. Moderne lænestole og plisserede lampeskærme føjer hygge til al formaliteten. Marmorbusten ved døren forestiller Hans Majestæt Kong Frederik IX som kronprins.

The gobelin hall. opening to the garden, with Flemish tapestries, is lit by beautiful baroque chandeliers. Modern easy-chairs and pleated lamp-shades add comfort to all the formality. The bust at the door shows His Majesty King Frederik IX as crownprince.

slaget paa Reden ønskede at øge tilgangen af søofficerer med 50 pct. En elskværdig ekspert som professor Elling siger, at denne delikate operation gennemførtes behændigt af arkitekt Harsdorff. At slottet var kønnere – endnu kønnere – før den behændige operation, vil vel ingen bestride.

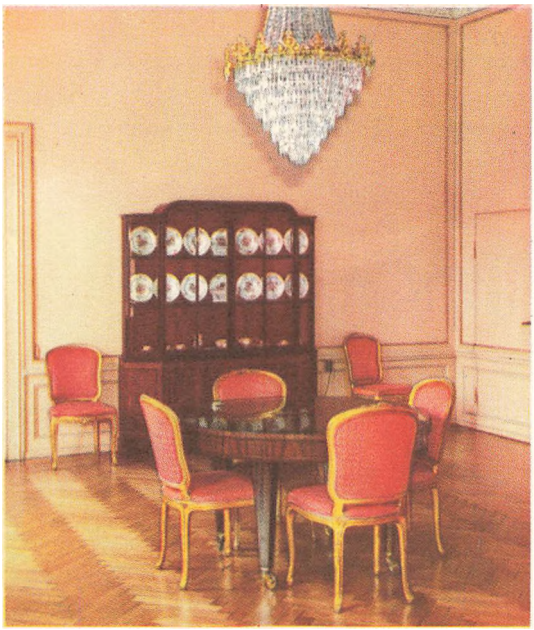
H. C. ANDERSEN
SOM GÆST PAA AMALIENBORG

At bo som privatmand i vor nuværende konges residenspalæ med den kongelige familie som baade genboer og naboer ... hvilken krævende post! Men kontreadmiral P. F. Wulff, der fra 1824 til 1842 som chef for søakademiet havde embedsbolig i det Brockdorff'ske palæs stueetage, bestod prøven med bravour. Han og hans hustru, Hanne Henriette, født Weinholdt, skabte her et guldalderhjem, hvor alle muser stod vagt om et lykkeligt familieliv. Blandt husets venner var Oehlenschläger og Weyse. Musikken var da den store fornyer – som den er det i det selv samme palæ i dag!

Og hvem der ogsaa har boet i palæet – ganske vist altsaa paa et tidspunkt, hvor det ikke var „slot" – er vores alle sammens H. C. Andersen. Det var i den for H. C. Andersen ret triste tid, hvor han boede hos rektor Meisling, først i Slagelse, siden i Helsingør, at ferieopholdet hos kommandør Wulff paa Amalienborg blev det store lyspunkt. For drengen, der endnu havde logiet i Ulkegade i frisk erindring, var det naturligvis overvældende at sove i et Amalienborgpalæ, vis-à-vis kongen: „Tusende Følelser giennemstrømme mig – o hvad har Gud ikke giort for mig!" skriver han.

Lillejuleaften var der bal i søakademiet. Det foregik i skolens festsal – den nuværende riddersal paa førstesalen, det store trefags rum bag balkonen – og kong Christian VIII beærede ballet med sin nærværelse. Kommandør Wulff havde faaet listet den unge H. C. Andersen om bag et gardin, hvorfra han kunne følge festens gang. Oehlenschläger opdagede ham, trak digterspiren frem og sagde nogle opmuntrende ord til ham. Det glemte han aldrig!

Intet varer ved. Skønt det langtfra havde været Frederik V's tanke, at de fire Amalienborg-palæer skulle være fire kongelige boliger, saa gik tingene ganske stille, ryk for ryk, i den retning. Det maa have været selve husenes charme, der har virket tiltrækkende paa de kongelige. Ved nytaarstid 1826 boede kong Frederik VI selv i det oprindelige Schack'ske palæ (til højre, lige naar man kommer ind ad kolonnaden), mens han benyttede det oprindelig Moltke'ske palæ (lige til venstre, naar man er kommet gennem kolonnaden) til større fester. Palæet mellem Frederiksgade og Amaliegade mod Langelinie

Den daglige spisestue.
Der staar gammelt kongeligt porcelæn i det engelske skab.

This is the everyday dining room of the royal family.

H. M. kong Frederiks bibliotek. Over skrivebordet et maleri af Axel Johansen. Paa reolen en model af et svensk orlogsskib, kaldet „Kalmare Nyckel".

The library of H. M. king Frederik. Over the writing table a painting by Axel Johansen, showing Amalienborg. Ship-model shows the king's maritime interest.

var taget i besiddelse af sønnen, prins Christian Frederik, den senere kong Christian VIII. – Kun det fjerde palæ (det nuværende residenspalæ) var i ikke-fyrstelig brug: Her boede søkadet-akademiet stadig.

Men i maj 1826 deklareredes forlovelsen mellem prins Frederik Carl Christian (den senere kong Frederik VII) og Frederik VI's datter, prinsesse Vilhelmine Marie. Og nu skulle familiekredsen om rytterstatuen sluttes! Søkadetakademiet flyttedes til Bredgade 76 – en dejlig ejendom den dag i dag.

Og palæet maatte nu saa hurtigt som muligt gøres klart til at modtage det unge par. Og det er paa dette tidspunkt, at den modsætning mellem eksteriør og interiør etableres, som er paafaldende for den, der besøger palæet i dag uden at kende de historiske forudsætninger.

Bygget i den fineste og reneste rokokostil af arkitekt Eigtved omkring midten af det attende aarhundrede stod palæet nu over for en renovering af det indre – paa et tidspunkt, da klassicismen længe havde staaet i sin fulde blomst. Det er vel med stilarter som med saa meget andet: De opstaar netop i den skikkelse, man har brug for. I al fald var klassicismen ganske praktisk i dette tilfælde: Med sine lige linier og enkelhed behøvede arbejdet ikke at tage saa forfærdelig lang tid – og saa blev det ogsaa billigere. Og som bekendt var der ikke mange penge i 1820ernes Danmark.

Hvem blev saa sat til at skabe de interiører, der ikke senere er forandret væsentligt paa, og som derfor danner rammen om vort nuværende kongepars hjem? Det blev en elev af den store klassicistiske bygmester C. F. Hansen ved navn Jørgen Hansen Koch. Han kom i 1822 hjem fra Italien, fuld af ideer og gaapaamod. Koch kom paa mode, takket være saavel sin dygtighed som sit vindende væsen. Han udnævntes til hofbygmester og fik i 1826 bestilling paa ombygningen af palæet. 1827 gik man i gang med arbejdet, der praktisk taget endevendte hele det indre – selvfølgelig uden at der rørtes ved facaden . . . det ville jo have ødelagt slottets helhedspræg. Og der arbejdedes saa energisk, at man virkelig naaede at blive færdig i tide inden brylluppet. Dette fandt sted den 1. november 1828 – og umiddelbart efter kunne de nygifte flytte ind i palæet, der da maatte have virket højmoderne, hvad det indre angik, og let historisk med hensyn til det ydre.

150.000 rigsdaler kostede denne ombygning. Palæet fik derved den opdeling af rummene i stueetagen og førstesalen, som stort set er bevaret til i dag. Arkitekten var gaaet meget grundigt til værks og havde skaffet plads til samtlige personer, der var knyttet til den senere kong Frederik VIIs prinselige hof. En hofchef, to hofdamer og en adjudant udgjorde det overordnede personale. Til personlig opvartning havde prinsen en kammerlakaj og en kammertjener, prinsessen en kammerjomfru – og denne havde en pige til

Kong Frederiks arbejdsværelse. Fuldt af erindringer om nære venner og store begivenheder. Værelset rummer ogsaa et flygel.

H. M. king Frederik's study. With many souvenirs of friends and great events. This room contains also a grand piano.

hjælp. Køkkenregionerne var bemandet med: 1 kok, 1 bager, 2 kokkepiger og 1 køkkenkarl. Staldpersonalet omfattede: 2 kuske, 1 biløber, 1 forrider, 3 rideknægte. Endnu nogle tjenere og lakajer – og man var oppe paa et samlet personale paa 38.

1. november flyttede prins Frederik og prinsesse Vilhelmine nygifte ind i palæet. Højt til loftet og vidt til væggene er ikke nogen garanti for lykke. Ægtefællerne forstod ikke hinanden. Prinsen holdt sine private gilder i stueetagen, mens hustruen – der næppe havde forudsætninger for at forstaa prinsens sammensatte karakter – følte sig ensom og bitter oppe paa førstesalen. Først i 1837 opløstes ægteskabet. – Prinsessen „beholdt lejligheden", som man siger nu om dage. Aaret efter giftede hun sig imidlertid med sin fætter, hertug Carl af Slesvig-Holsten-Sønderborg-Glyksborg, og parret satte bo i Holsten.

Da den russiske tronfølger, den senere zar Alexander II, i 1838 kom paa sommerbesøg i Danmark, stod det smukke palæ endnu ledigt, og det blev stillet til raadighed for den fornemme gæst. Et fastboende herskab fik det paa ny i 1839 – og det var solide folk, der blev boende til deres død. Christian VIII

Den store spisesal, der har 2 vinduer i hver kortvæg, tages i brug til selskaber af privat karakter. Kongen holder undertiden statsraad med ministrene her. Stolene og tæppet er en bryllupsgave fra Stockholms indbyggere. Maleri af van Dyck paa væggen; engelsk ur i baggrunden.

The big dining-hall which has two windows in each short wall, is used for parties of a more private character. Here also "state-councils" are held, where the king precides at cabinet-meetings. The chairs and the carpet are a wedding present from the inhabitants of Stockholm. Painting by van Dyck on the wall; English clock in the background.

havde en søster, prinsesse Charlotte. Hun giftede sig med landgreve Vilhelm af Hessen-Cassel, der da var fungerende guvernør i København. Det var et meget stilfærdigt par, de to. Harmoni i stedet for dramatik. Noget af det mest katastrofale, der skete i disse beboeres tid, var – ifølge professor Ellings fortrinlige bog om Frederik VIII's palæ – at da man i 1841 i spisesalen i det nuværende residenspalæ forkyndte kronprins Frederik (VII)'s forlovelse med prinsesse Mariane af Mecklenburg-Strelitz, blæste musikken touche, *før* skaalen var drukket – og ikke *efter*, som traditionen byder. „Skulle dette være et godt varsel for fremtiden?" spurgte en hofmand sig selv, da han den aften skrev dagbog. Som bekendt varede Frederik VIIs andet ægteskab ikke længere end hans første – hans kærlighed til en vis jomfru Louise Rasmussen satte yderligere fart i begivenhederne. Men den historie har intet med vort residenspalæ at gøre.

Derimod har i det høj grad relation til de nuværende beboere, at det var i deres residenspalæ, at prins Christian af Glyksborg og prinsesse Louise af Hessen i 1842 fejrede deres forlovelse. Prinsessen var datter af palæets stille beboer, landgreve Vilhelm af Hessen-Cassel. Prinsessens oldefader var kong Frederik V, og hun havde arveret til Danmarks trone – en arveret, som ved en tronfølgelov, der blev vedtaget for godt hundrede aar siden, overgik til hendes ægtefælle. Der er et vist perspektiv over forlovelsen i 1842, der grundlagde et dynasti, hvis femte generation i dag bor i det samme palæ, og hvor arveretten til Danmarks trone netop er udvidet til at gælde kvindesiden . . .

Landgrevinden af Hessen-Cassel døde 1864. Landgreven overlevede hende i tre aar. Og igen kom der et par aar, hvor „palæet med uret" stod tomt. Men i 1869 flyttede et nyt par ind. Det var det nygifte kronprinspar, den senere kong Frederik VIII og hans gemalinde, prinsesse Louise af Sverige-Norge. Da kronprins Frederik ved sin faders død i 1906 udraabtes til konge, blev han stadig boende i dette palæ, som derved for første gang i sin brogede historie blev kongeligt residenspalæ. Desværre oplevede kong Frederik VIII kun at bo her i seks aar som konge.

Efter enkedronning Louises død i 1926 stod palæet ubeboet i flere aar. Kronprins Frederik havde sin ungkarle-suite ovre i sine forældres palæ. Det var først efter, at kronprins Frederik i 1934 forlovede sig med Sveriges prinsesse Ingrid, at man begyndte at spekulere over en ny anvendelse af Frederik VIII's palæ. Det var dog ikke meningen, at det unge par skulle have hele palæet til raadighed straks – man tænkte kun paa at lade stueetagen indrette til brug for dem – foruden et par soveværelser i første etage.

Haven bag ved Frederik VIII's palæ. Bag terrassen ligger gobelinsalen, over denne kongens modtagelsesværelse.

The garden behind Frederik VIII's palace. Behind the terrace, the gobelin hall. Above: The king's reception room.

Her ordner dronning Ingrid sin korrespondance. Et nydeligt hjørne af den fælles dagligstue.

Here Queen Ingrid writes her letters. A beautiful corner of the drawing-room.

Et hjørne af den fælles dagligstue i stueetagen. Over kaminen hænger et maleri af kong Karl XIV Johan. Til venstre: et engelsk spejl. Til højre et maleri af N. V. Dorph.

A corner of the drawing-room on the ground-floor. Over the fire-place: A painting of king Karl XIV Johan. To the left: an Englis mirror. To the right: a painting by N. V. Dorph.

De første dage af deres ægteskab tilbragte kronprinsparret paa slottet i Stockholm, hvor vielsen fandt sted. Hvem husker ikke den skønne maj-uge i 1935, da reportagerne fra festen i Stockholm bragte stemningen i Danmark op til kogepunktet, og en helt sydlandsk velkomst slog de nygifte i møde, da de steg i land paa Københavns toldbod! De flyttede midlertidigt ind i en suite, der var gjort i stand til dem i Christian VII's palæ – palæet lige over for det med uret, hvor de nu bor.

Det har sikkert ikke været den unge kronprinsesse, vor nuværende dronning, uvelkomment, at der ikke stod et fikst og færdigt slot ved ankomsten til Danmark. Man var netop i det forløbne aar kommet saa langt med den rent arkitektoniske restaurering af palæet, at det nu var paa tide at tænke paa udformningen af de enkelte interiører. Og her fik kronprinsesse Ingrid nu nok at gøre. Man siger, at den mand bliver lykkeligst, der overlader hjemmets indretning til sin kone. Kong Frederik var klog paa dette punkt. Men han kunne ogsaa være det uden bekymring for resultatet. For den kvinde, som han forelskede sig i og førte til brudeskamlen, var en Bernadotte – af en slægt, der har udviklet fine kunstnerpersonligheder. Og hans gemalinde – kronprinsessen, der straks vandt vore hjerter, dronningen, vi elsker – skuffede ikke forventningerne. Hun skabte et hjem, hvor særpræget tradition og kunstnerisk intention gik op i en højere enhed, uden at det nogen sinde kom til at gaa ud over det praktiske, som en moderne husmoder sætter højt. Ikke mindst ved sine farvesammenstillinger har dronningen vundet bifald inden for den kreds af kyndige, der færdes paa Amalienborg. Nu kan vi alle – takket være farvefotografierne, Hans Majestæt tillod optagelsen af – beundre Hendes Majestæts evner paa dette omraade.

KONGEPARRETS HJEM PRÆGES AF DRONNING INGRIDS SIKRE SMAG

Og hvad kan vi nu – vi almindelige mennesker, der ikke bor i slotte, men i almindelige huse og lejligheder – hvad kan vi lære af den maade, hvorpaa residenspalæet paa Amalienborg er udstyret? Kan der i det hele taget uddrages nogen lære, naar forholdene er saa forskellige?

Ja, vist kan der saa. Vi kan konstatere, at majestæterne holder af lyse, luftige farver paa væggene. Fra vestibulens malede, kolde stenvirkninger kommer man til fanegemakkets næsten hvide virkning – en farvetone, der næsten uforandret gaar igen i Hans Majestæt kongens arbejdsværelse og biblio-

Dybe nicher i dagligstuen var oprindelig indgangsportaler til en stor vestibule. Fra siddepladsen her har man et smukt vue over slotspladsen.

Deep recesses in the drawing-room were originally entrance portals leading to a vast vestibule. From the sitting-place here one has a beautiful view on the palace-square.

tek i stueetagen – den noget varmere tone i spisestue og spisesal – den blaa pasteltone i den fælles dagligstue. Og i beletagen finder vi vægfarver af samme douce virkning: den rosa tone i dronningens modtagelsesværelse, den lyse, blaagraa baggrund i Hendes Majestæts nyindrettede bibliotek, den kølige hvidhed over kong Frederiks modtagelsesværelse og i riddersalen. Det er kun havesalen og den grønne hall, der har mørktvirkende vægge – og for havesalens vedkommende skyldes det udelukkende de store gobeliner, der dækker væggene.

De sarte vægfarver danner en glimrende baggrund for alle de smukke og gode møbler – og fremfor alt for billederne, der alle er i guldrammer. Guld er i det hele taget meget benyttet – og man kan naturligvis sige, at de klassicistiske rum med søjler og stuklofter og paneler opfordrer til det – men

under alle omstændigheder bidrager den rige guldstaffering stærkt til det festlige præg. Kun i kongens private arbejdsværelse og bibliotek er der holdt stærkt igen paa guldvirkningen. Vor tids boligindrettere – de moderne arkitekter – er som helhed afstandtagende fra guldvirkningerne i stuerne – ja, mon ikke de helt har glemt dem? Guldrammer og forgyldte lysekroner accepteres – men guld paa lister, feltinddelinger og paneler undgaar man. Men mon man ikke i almindelighed er blevet lidt for bange for guldet? Har vi i boligindretningen raad til at undvære denne effekt? Betragt guldet som et farve blot (for den sags skyld ogsaa sølvet!) – og mange rum, hvor der hænger en forgyldt (eller forsølvet) krone, kunne blive festligere, fastere i sin dekorative virkning.

Lysekronerne i residenspalæet – ja, dem kunne der skrives en hel bog om – og den ville komme til at spænde over flere kapitler af lysekronernes historie. Kirkekronen i vestibulen. De vidunderlige barokkroner i havesalen. De adskilligt yngre lysekroner i spisesalen. Den ganske enkle alabastskaal i Hans Majestæts arbejdsværelse. De festlige kroner i riddersalen. Læg forresten mærke til, at i spisesalen har man for at blødgøre lysvirkningen sat cremefarvede skærme paa de elektriske stearinlys. Mange mennesker – ogsaa professionelle dekoratører – hævder, at man ikke bør sætte skærme paa lysene i en prismekrone. „Det hører sig ikke til". De vil hellere have lyset skærende i øjnene end sætte en skærm paa! Vor konge og dronning har skærme paa prismekronerne i spisesalen. „Det giver ikke det rigtige spil i prismerne." Ja, saa maa det lade være! Her tænkes ikke alene paa, hvad der er stilrigtigt, men ogsaa paa, hvad der er hyggeligt. Forøvrigt – mon ikke mange, der er modstandere af skærme paa prismekroner, glemmer, at disses oprindelige lysgivere – de rigtige stearinlys – var mange gange svagere i lysstyrke end de elektriske stearinlys, der nu benyttes?

Bidragende til at give kongeparrets hjem et helhedspræg er ogsaa skærmene paa standerlamper og bordlamper. Langt de fleste af dem er holdt i lyse pergamenttoner, som lader stuerne og salene beholde deres egne farver ogsaa om aftenen.

Dronning Ingrids modtagelsesværelse. Ved døren: Et fint svensk standur. Stagerne har dronningen selv købt i Rom.

The reception room of Queen Ingrid. At the door: A fine Swedish clock. The candlesticks were bought in Rome by the queen personally.

Dronning Ingrid har nylig ladet dette bibliotek indrette til sig selv. Vinduerne kan skoddes til, saa intet lys trænger ud fra biblioteket.

Not long ago, this library was prepared for Queen Ingrid. Shutters for the windows do it possible to stop any light to ooze out.

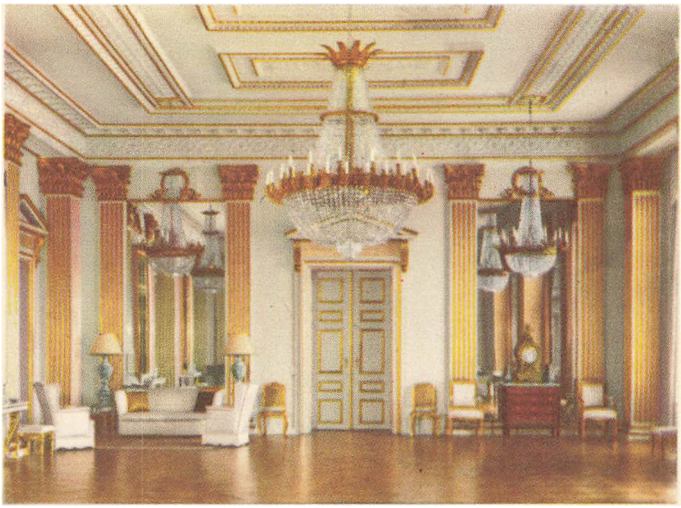
Billederne paa disse sider viser kong Frederiks modtagelsesværelse. Paa billedet til venstre ses Otto Bache's billede af palæets navngiver, Frederik VIII, kopieret af Bertha Dorph. Paa billedet til højre ser man K. O. Hilkiers maleri fra 1947 af prinsesserne Margrethe og Benedikte. Stoleryggen med motiver fra danske kongeslotte er broderet af dronning Ingrid personlig.

The pictures on these pages show king Frederik's reception room. The picture to the left: Painting of king Frederik IX's grandfather, king Frederik VIII, whose name this palace still carries. On the picture to the right we see a painting, dated 1947, showing the two eldest of the royal princesses, Margrethe and Benedikte. The chair has a back, showing Danish royal palaces, embroidered by Queen Ingrid herself.

Det er velgørende at se, at kongeparret indtager en saa overlegen og afslappet holdning til mange boligproblemer, som mange mennesker, der gerne vil have det „fint" og „gennemført", gør meget væsen ud af. Det kan gælde en saadan lille ting som lyskontakter. Se kontakten ved siden af livgardens faner: Den er mørk – paa det lyse panel. Hvad gør det? Gaar der noget af nogen for det? Tænk paa det, hvis De personlig føler trang til at udskifte afstikkende kontakter hjemme! Eller se paa de allerfornemste telefoner i Danmark – de apparater, som Hans Majestæt har staaende i sit modtagelsesværelse i residenspalæet. Hvor mange direktionskontorer, arkitekttegnestuer og skuespillerinde-boudoirer har ikke telefoner i raffinerede kulører – men vores konge, som kunne faa dem af guld, hvis han ville, klarer sig fortræffeligt med tre almindelige sorte telefoner.

Saa er der saadan en ting som spejlvirkningerne. Riddersalen i residenspalæet er saadan set rigelig stor – men der er alligevel anbragt store faste vægspejle, som mangedobler virkningen af de fem lysekroner, søjler o. s. v. Har vi ikke her i landet – de enkelte undtagelser bekræfter reglen – i de senere aar glemt den rummelighed i virkningen, der kan opnaas ved anvendelsen af større spejle?

I riddersalen, der oplyses af fem festlige prismekroner, hersker der ren klassicisme. Hollandsk parket. Tre balkondøre fører ud til slotspladsen.

In the big hall, which is lit by five gorgeous chandeliers, he atmosphere is pure classicism. Dutch parquet flooring. Three balcony doors face the palace-square.

Naar læseren og ikke mindst læserinden i den kommende tid staar over for et boligproblem – prøv da at konsultere denne lille bog. Helt selvfølgeligt maa det interessere enhver dansk at se, hvorledes kongeparret bor. Men tænk over, at bogen ogsaa kan bruges som en hel lille vejledning i indendørs dekoration. Skal De bestemme Dem for et mønster til et parketgulv – vel, saa kan De konstatere virkningen af de forskellige lægninger i kongens egne stuer og sale. Mangler De idé til en farvekombination i møblerne til en stue – her finder De ideer nok. Hvilken gulvtæppefarve svarer bedst til en bestemt vægfarve? Her kan De lære af kongeparrets erfaringer. Diskuterer De, om en bestemt sofapude gør sig i en sofa – De faar nye argumenter ind i diskussionen ved at blade i denne bog. De stuer og sale, der findes i residenspalæet paa Amalienborg, er udtryk for den bedst tænkelige smag. Her er tradition og fornemhed – men det har intet øjeblik faaet lov at trænge den tanke i baggrunden, at det først og fremmest er et hjem, hvor alt skal være paa een gang hyggeligt og praktisk.

Til at udføre sine ideer har Hendes Majestæt naturligvis haft sagkyndig assistance. Slotsarkitekt Thorvald Jørgensen var indtil 1938 en paaskønnet raadgiver. Efter ham fulgte Mogens Clemmensen. I de sidste ni aar er det den kongelige bygningsinspektør, arkitekt Thomas Havning, samt Kongens private arkitekt, hofinventarieinspektør Arne Nystrøm, der har haft den misundelsesværdige opgave at yde Hendes Majestæt fornøden fagmæssig assistance. Ikke mindst i tiden lige efter kong Frederiks tronbestigelse i 1947 blev der foretaget omfattende restaureringer i Frederik VIII's palæ.

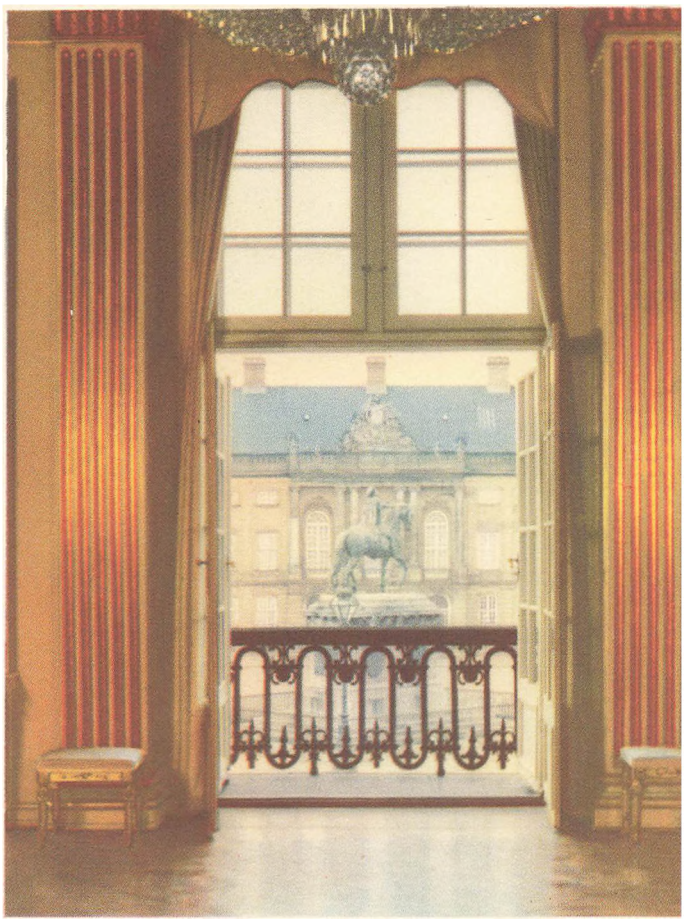
Den grønne hall med smukke indfældede vægmalerier. Her har dronning Ingrid med artistisk raffinement anvendt syreballoner til lampefødder.

The green lounge with beautiful wall paintings. Here Queen Ingrid – who is artistically gifted – used carboys as lamp-bases.

Riddersalen i Frederik VIII's palæ. Det er en stor sal – og den bliver ikke mindre af spejlvirkningerne. De smaa taburetter fandt dronning Ingrid i en antikvitetsforretning; de er brændemerket med et kronet „W F", hvilket viser, at de tidligere havde staaet paa slottet.
Flyglet – det største, der er fremstillet i Danmark – spiller den dygtige pianist, kong Frederik IX, ofte paa.

The great hall in the palace of Frederik VIII. It is a big hall – and the mirrors add to the impression of space. The tabourets were found in an antique shop by Queen Ingrid; marks showed, they had originally stood in this palace.
The grand piano – the biggest, which has been made in Denmark – is often played by the able pianist, king Frederik IX.

Vi vil se kongen! raaber folket derude. Og saa gaar kongen ud paa denne balkon.

We want to see the king! the people shout. And then the king appears on this balcony.